

Tegevus või tegevuspõhimõte	Teostamise aeg ja eelarve					KOKKU	Ressursid		Teostaja	
	2019	2020	2021	2022	2023+		Allikas	Vastutav organisatsioon	Kaasatavad partnerid	

1. Looduskeskkond

Strateegiline eesmärk E8: Läänemaa on turvalise ja tervisliku elukeskkonnaga maakond.

Tegevussuund 1.1: Haapsalu lahe rannikuveekogumi seisundi parandamine

Tegevus 1.1.1: Lahenduse leidmine koostöös riigiga, selle lahendamise tähtsustamine riiklikul tasemel	x	x	x	x	x		riik	KKM	KOVid
Tegevus 1.1.2: Rannikuveekogumi puhastamine setetest	x	x	x	x	x		riik	KKM	KOVid
Tegevus 1.1.3: Veetaimestiku niitmine, koristamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	erasektor
Tegevus 1.1.4: Herjava suvila- ja elamurajooni kanalisatsioonisüsteemide rajamine							KOVid, siseriiklikud meetmed, muud projektmeetmed	KOVid	erasektor
Tegevus 1.1.5: Tagalahe ja Hara lahe vahel kanali rajamine läbi Sutlepa ja Vööla mere veevahetuse parandamiseks				x	x		riik	KKM	KOVid

Tegevussuund 1.2 Puhas elukeskkond

Tegevus 1.2.1: Elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine kampaaniate ja teavituste abil - Teeme Ära, plastjäätmete vähendamise kampaaniad, jäätmete sorteerimise kampaaniad	x	x	x	x	x		riik	riik	KOVid
Tegevus 1.2.2: Läänemaa omavalitsuste ühtse jäätmekava 2020+ koostamine	x	x					KOVid, riik	KOVid	KOVid
Tegevus 1.2.3: Läänemaa Jäätmejaama haldamise tegevuspõhimõtete väljatöötamine			x	x	x		KOVid, riik, erasektor	KOVid, riik	erasektor
Tegevus 1.2.4: Läänemaa Jäätmejaama arendamine biolagunevate jäätmete ümbertöötlemiseks	x	x					KOVid, riik, erasektor	KOVid, riik	erasektor

Strateegiline eesmärk E9: Läänemaa on atraktiivne ja tuntud kultuuri- ja turismisihikoht

Tegevussuund 1.3. Loodusturismi kõrge arengutase

Tegevus 1.3.1: Matsalu rahvuspargi, Paralepa metsa, Vormsi, Silma ja Nõva looduskaitseala matkaradade ja puhkekohtade arendamine koostöös Riigi Metsamajandamise Keskusega (RMK)		x	x	x	x		riik, KOVid, muud projektmeetmed	RMK	KOVid
Tegevus 1.3.2: Linnuvaatlusturismi turundus ja arendamine		x	x	x			PATEE	SAL	KOVid
Tegevus 1.3.3: Foto- ja jahiturismi reklaam ja arendamine		x	x	x			PATEE	SAL	KOVid
Tegevus 1.3.4: Kalarikastele veekogudele ligipääsude rajamine ning seeläbi maapiirkondade majutusasutuste külastatavuse suurendamine majutuse madalhooajal	x	x	x	x	x		KOVid, erasektor, muud projektmeetmed	KOVid	erasektor
Tegevus 1.3.5: Rahvusvahelise ranniku matkaraja arendustegevused		x	x	x			PATEE	SAL	erasektor
Tegevus 1.3.6: Kasari jõe paadislippide ehitus koos juurdepääsuteede ja parklatega.		x					Lääne-Nigula vald, LEADER, muud projektmeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 1.3.7: Osmussaare turismipotentsiaali ärakasutamine, Osmussare tuletorni avamine külastajatele, saarevahi ametikoha säilitamine, sadamahoone ja külastuskeskuse arendamine, saare joogivee- ja tuletõrjevee küsimuse lahendamine		x	x	x	x		väikesaarte toetusmeede, Lääne-Nigula vald, muud projektmeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 1.3.8: Ühiste matkaradade kaardistamine ja viidastamine		x	x	x			PATEE	SAL	
Tegevus 1.3.9: Läänemaa kui loodusturismi sihtkoha turundamine		x	x	x			PATEE	SAL	

2. Haridus

Strateegiline eesmärk E5: maakonnas on võimalik omandada heatasemelist üld-, kutse- ja kõrgharidust.

Tegevussuund 2.1. Kaasaegne õpikeskkond

Tegevus 2.1.1: Lasteaiaõpetajate ühised eripedagoogilised koolitused lapse haridusliku erivajaduse varajaseks märkamiseks, lapse arengu toetamiseks ning lastevanemate nõustamiseks	x	x	x	x	x		muud projektmeetmed	SAL	koolid, KOVid
Tegevus 2.1.2: Erialaspetsialistide koostöö soodustamine ja ühiskoolituste korraldamine	x	x	x	x	x		muud projektmeetmed	SAL	koolid, KOVid

Tegevus 2.1.3: Üleriigilistes ja rahvusvahelistes programmides ning projektides osalemine	x	x	x	x	x		muud projektimeetmed	SAL	koolid, KOVid
Tegevus 2.1.4: Maakondlike õpilaste projektide ja -ürituste organiseerimine ja elluviimine	x	x	x	x	x		HTM, PATEE	SAL	koolid, KOVid
Tegevus 2.1.5: Maakondlike aineolümpiaadide korraldamine							HTM	SAL	koolid, KOVid, TLÜ HK
Tegevus 2.1.6: Noorte ettevõtlikkuse suurendamine ühistegevuste ja koolituste kaudu							PATEE, EVTP	SAL	koolid, KOVid, TLÜ HK, HKHK
Tegevus 2.1.7: Erinevate erialade ning ametite tutvustamine üldhariduskoolide õpilastele, sh õpilaste praktiliste oskuste arendamine HKHK juures, et laiendada õppijate teadmisi karjäärivõimalustest	x	x	x	x	x		HTM	HKHK	SAL, KOVid, koolid
Tegevus 2.1.8: Täiskasvanute gümnaasiumihariduse andmise toetamine	x	x	x	x	x		HTM	Haapsalu linn	KOVid
Tegevus 2.1.9: Kullamaa Keskkooli tegevuse säilitamine ja toetamine	x	x	x	x	x		HTM	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 2.1.10: Läänemaa noorte ettevõtlikkuse programm (sh Ettevõtlik kool, õpilasfirmad ja minifirmad jm)	x	x	x	x	x		PATEE, EVTP	SAL	Innove Rajaleidja, Töötukassa, Junior Achievement, maakonna haridusamet, ettevõtjad, INNOKAS, majandusõpetajad jt partnerid
Tegevus 2.1.11: TLÜ HK ettevõtlikkuse programmi "Starter" läbiviimine	x	x	x	x	x		TLÜ HK, HKHK, koolid	TLÜ HK	HKHK, koolid
Tegevus 2.1.12: Kahe iseseisva riigigümnaasiumi tegevuse jätkumine: Läänemaa Ühisgümnaasium ja Noarootsi Gümnaasium	x	x					HTM	HTM	KOVid
Tegevus 2.1.13: Haapsalu Põhikooli uue hoone ehitus, Haapsalu Linna Algkooli hoone rekonstrueerimine, Uuemõisa Lasteaed-Algkooli renoveerimine. Koolide tehnoloogiliste seadmete ja õppevara uuendamine			x	x	x		EL toetusmeetmed, Haapsalu linn	Haapsalu linn	
Tegevus 2.1.12: Kullamaa Keskkooli küttesüsteemi rekonstrueerimine, hoone soojustamine ja ventilatsiooni väljaehitus, õppevara uuendamine	x	x	x				Lääne-Nigula vald, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 2.1.14: Taebla Kooli uue hoone ehitus, spordiplatsi ehitus, spordihoone rekonstrueerimine. Ajaloolise väärtusliku Taebla koolihoone restaureerimine Muinsuskaitseameti nõuete kohaselt	x	x					EL toetusmeetmed, Lääne-Nigula vald, muud projektimeetmed, Muinsuskaitseameti toetused	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 2.1.15: Maakonna koolides kaasaegse sisustuse ja õppevara tagamine, uute innovatiivsete lahenduste juurutamine	x	x	x	x	x		KOVid, muud projektimeetmed	KOVid	HTM
Tegevus 2.1.16: Õppuritele stipendiumite maksmine	x	x	x	x	x		KOVid, PATEE, muud projektimeetmed	KOVid	HTM, SAL

Tegevussuund 2.2. Kohalik kultuuripärand on seotud haridusprogrammiga

Tegevus 2.2.1: Kohalike kultuuripärandite sidumine koolide haridusprogrammidega (rannarootsi, Kullamaa, Haapsalu pits jt)	x	x	x	x	x		KOVid, muud projektimeetmed	koolid	KOVid
---	---	---	---	---	---	--	-----------------------------	--------	-------

Tegevussuund 2.3. Erivajadustega õpilastele kättesaadav haridus

Tegevus 2.3.1: Haapsalu Viigi Kooli tegevuse jätkamine ja toetamine riigikoolina	x	x	x	x	x		riik	HTM	KOVid
Tegevus 2.3.2: Hariduslike tugispetsialistide tagamine haridusametites, sellekohaste motivatsioonipakettide, stipendiumite jne rakendamine	x	x	x	x	x		KOVid, PATEE, muud projektimeetmed	KOVid	SAL
Tegevus 2.3.3: Noarootsi Kooli arendamine sotsiaalse erivajadusega laste õppekohana (koos õpilaskoduga)	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, riigieelarve, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 2.3.4: Erivajadustega lastele hariduse andmise toetamine vastavalt individuaalsetele vajadustele	x	x	x	x	x		KOVid, riik	KOVid	

Tegevussuund 2.4. Läänemaa kutseharidus on kvaliteetne ja populaarne

Tegevus 2.4.1: Kutseõppe õppekavade ja täiendõppe arendamine koostöös HTM, HKHK, Töötukassa ja ettevõtjatega	x	x	x	x	x		HTM	HKHK	HTM, Töötukassa, erasektor
--	---	---	---	---	---	--	-----	------	----------------------------

Tegevussuund 2.5. Läänemaal on võimalik omandada kõrgharidust

Tegevus 2.5.1: TLÜ Haapsalu Kolledži tegevuse toetamine, TERE KK tegevuse toetamise kaudu	x	x	x	x	x		riik, Haapsalu linn, EL toetusmeetmed	TLÜ	HTM
Tegevus 2.5.2: KOVide ja Töötukassa koostöö TLÜ Haapsalu Kolledžiga täiendkoolitusprogrammide valikul	x	x	x	x	x		riik	TLÜ HK	erasektor, Töötukassa

Tegevussuund 2.6. Läänemaal on uued kõrgepalgalised töökohad

Tegevus 2.6.1: TLÜ Haapsalu Kolledži tarkvaraarenduse õppekava sidumine kohalike ettevõtete vajadustega	x	x	x	x	x		riik	TLÜ HK	erasektor, Töötukassa
---	---	---	---	---	---	--	------	--------	-----------------------

Tegevussuund 2.7. Logistiliselt kättesaadav ja mitmekesine huviharidus

Tegevus 2.7.1: Huvikoolide arendamine, õppevahendite ja ruumide kaasajastamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	
Tegevus 2.7.2: Silma Õpikoja tegevuse toetamine (noortelaagrid, õpitoad jne)	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	Keskkonnaamet, koolid
Tegevus 2.7.3: Haapsalu Muusikakooli ja Kunstikooli tegevuse laiendamine, nt uute filiaalide loomine maakonnas	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	
Tegevus 2.7.4: Haapsalu Muusikakooli hoone rekonstrueerimine ja laiendamine	125000	x	x			125000	MATA, Haapsalu linn	Haapsalu linn	
Tegevus 2.7.5: Koostöö erasektoriga huviharidusvõimaluste loomiseks	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	erasektor, HTM
Tegevus 2.7.6: Huviharidusalased ühisüritused	x	x	x	x	x		KOVid	koolid	KOVid
Tegevus 2.7.7: Koostöö teadus-, loodus-, tehnika- ja IKT-teemalise huvihariduse arendamisel	x	x					KOVid, riik	SA Innovatsioonikeskuse INNOKAS	KOVid, koolid
Tegevus 2.7.8: SA Innovatsioonikeskus INNOKAS, turvalise liftiga sissepääsu ehitus II korrusele	x	x	x	x	x		LEADER	SA Innovatsioonikeskuse INNOKAS	
Tegevus 2.7.9: SA Innovatsioonikeskus INNOKAS tegevuse toetamine (Tehnoloogiakool INNOKAS)	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	
Tegevus 2.7.10: Vabahariduse toetamine ja edendamine	x	x	x	x	x		KOVid	Haapsalu Rahvaülikool	KOVid
Tegevus 2.7.11: Läänemaa Spordikooli ja spordiklubide treeningrühmade loomine väljaspool maakonnakeskust	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	Läänemaa Spordikool
Tegevus 2.7.12: Riiklik huviringi toetus lastele, et võrdsustada huvitegevuse kättesaadavust	x	x	x	x	x		riik	HTM	KOVid
Tegevus 2.7.13: Üldhariduse ning huvihariduse ja noorsootöö sisuline seostamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	

3. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Strateegiline eesmärk E4: Maakonnas on avalikud ja erasektori esmatasandi teenused kättesaadavad ja kvaliteetsed.

Strateegiline eesmärk E8: Läänemaa on turvalise ja tervisliku elukeskkonnaga maakond.

Tegevussuund 3.1. Kvaliteetne ja kättesaadav eriarstiabi olulisemate terviseprobleemide korral Läänemaa Haigla baasil

Tegevus 3.1.1: Läänemaa Haigla ambulatoorsete ja statsionaarsete teenuste arendamine vastavalt maakonna elanike ning esmatasandi tervishoiuteenuste vajadustele	x	x	x	x	x		riik	PERH	KOVid
Tegevus 3.1.2: Psühhiaatria- ja sõltuvushaigete rehabilitatsiooniteenuse arendamine		x	x	x	x		KOVid	PERH	KOVid

Tegevussuund 3.2. Läänemaa esmatasandi tervishoiuteenuste kvaliteet ja kättesaadavus on heal tasemel

Tegevus 3.2.1: Esmatasandi tervisekeskuse arendamine, teenuste konsolideerimine	x	x	x	x	x		riik, KOVid, muud projektmeetmed	PERH	KOVid
Tegevus 3.2.2: Motivatsioonipakettide väljatöötamine alustavatele perearstipraksistele Lääne-Nigulas	x	x	x	x	x		riik, KOVid, muud projektmeetmed	Lääne-Nigula vald	Terviseamet, SM

Tegevus 3.2.3: Transpordisüsteemi väljatootamine tervishoiuteenuste kättesaadavuse parendamiseks	x	x	x	x	x		riik, KOVid, muud projektimeetmed	KOVid	haiglad
Tegevussuund 3.3. Eluasemeteenus on tagatud üüripinna võimaldamisega									
Tegevus 3.3.1: Uute üürimajade ehitamine Haapsallu	x	x	x	x	x		Haapsalu linn, muud projektimeetmed, erasektor	Haapsalu linn	erasektor
Tegevus 3.3.2: Üüri- ja sotsiaalmajade/pindade ehitus/rekonstrueerimine Taeblass, Linnamäel, Pürksis, Martnas, Kullamaal, Paliveres	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, muud projektimeetmed, erasektor	Lääne-Nigula vald	erasektor
Tegevus 3.3.3: Vormsi üüri-/sotsiaalmaja rekonstrueerimine	54287,5	x	x	x	x	54287,5	Vormsi vald, MATA, muud projektimeetmed, erasektor	Vormsi vald	erasektor

Tegevussuund 3.4. Kõigile lapsevanematele on kättesaadavad vanemahariduse programmid									
Tegevus 3.4.1: Vanemahariduse programmide koostamine, koolituste korraldamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	riik

Tegevussuund 3.5. Erivajadusega inimestele suunatud teenused on kättesaadavad									
Tegevus 3.5.1: Erivajadusega lastele ja täiskasvanutele suunatud tugiteenuste arendamine kohalike omavalitsuste koostöona	x	x	x	x	x		riik, KOVid	KOVid	riik, erasektor
Tegevus 3.5.2: Koostöö kogukondadega, huvigruppidega, vabatahtliku töö toetamine	x	x	x	x	x		riik, KOVid	KOVid	riik, erasektor
Tegevus 3.5.3: Hariduse tugikeskuse toetamine ja arendamine	x	x	x	x	x		Haapsalu linn	Haapsalu linn	teised KOVid
Tegevus 3.5.4: Ühiskonnaelust kõrvalejäämise ennetamine teenustele ligipääsetavuste parandamise teel	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	
Tegevus 3.5.5: Valdcondadeülene koostöö (noorsootöö, sotsiaaltöö jne)	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	
Tegevus 3.5.6: MTÜ Pällo Noorte Töökodu ruumide renoveerimine teenust pakkumiseks autismispektrihäirega noortele		x	x				riik, muud projektimeetmed, KOVid	MTÜ Pällo Noorte Töökodu	KOVid, Sotsiaalministeerium
Tegevus 3.5.7: MTÜ Pällo Noorte Töökodu elektri koostoomisseadme rajamine		x	x	x			KIK, muud projektimeetmed, riik	MTÜ Pällo Noorte Töökodu	KOVid
Tegevus 3.5.8: Erivajadustega inimestele päevategevuste organiseerimine, igapäevaelu toetamine	x	x	x	x	x		riik, KOVid, erasektor	KOVid	riik, erasektor
Tegevus 3.5.9: Hooldekodude hoonete ja taristu kaasajastamine ning uute hooldekodukohtade ja hooldekoduteenuste kavandamine	x	x	x	x	x		KOVide eelarved, erasektor, muud projektimeetmed	KOVid	

4. Rahvatervis

Strateegiline eesmärk E8: Läänemaa on turvalise ja tervisliku elukeskkonnaga maakond.

Tegevussuund 4.1. Vigastuste tõttu esmashaigestumus ja suremus on vähenenud									
Tegevus 4.1.1: Laste ja eakate vigastuste ennetamine - teavitustöö korraldamine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Sotsiaalmaja, Läänemaa Haigla
Tegevus 4.1.2: Liikumis- ja spordivigastuste ennetamine - teavitustöö, kampaaniad	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Sotsiaalmaja, Läänemaa Haigla
Tegevus 4.1.3: Kodukeskkonnas aset leidvate vigastuste ennetamise prioritseerimine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Sotsiaalmaja, Läänemaa Haigla
Tegevus 4.1.4: Lapsevanemate vigastusriskide märkamise ja teadlikkuse tõstmine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Sotsiaalmaja, Läänemaa Haigla
Tegevus 4.1.5: Kogu elanikkonna esmaabi oskuste tõstmine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Sotsiaalmaja, Läänemaa Haigla

Tegevus 4.1.6: Vigastusi puudutavate andmete kvaliteedi parandamine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Sotsiaalmaja, Läänemaa Haigla
---	---	---	---	---	---	--	-----	-----	---------------------------------------

Tegevussuund 4.2. Elanikkonna uimastite tarvitamine on vähenenud

Tegevus 4.2.1: Elanikkonna sihtrühmapõhine ja järjepidev teadlikkuse tõstmine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Nõustamiskeskused, Sotsiaalmaja, PPA
Tegevus 4.2.2: Alaealiste alkoholitarvitamise tõkestamine ja vähendamine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Nõustamiskeskused, Sotsiaalmaja, PPA
Tegevus 4.2.3: Alkoholisõltuvuse varajase märkamise ja ennetamise tegevuste väljatöötamine ja rakendamine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Nõustamiskeskused, Sotsiaalmaja, PPA
Tegevus 4.2.4: Alkoholisõltuvuse ravi ja nõustamise teenuste kättesaadavuse parandamine ning inimesekesksemaks muutmine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Nõustamiskeskused, Sotsiaalmaja, PPA
Tegevus 4.2.5: Alkoholisõltlase lähedaste nõustamise kättesaadavuse parendamine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Nõustamiskeskused, Sotsiaalmaja, PPA
Tegevus 4.2.6: Alkoholsete jookide müügienduse piiramine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Nõustamiskeskused, Sotsiaalmaja, PPA

Tegevussuund 4.3. Teismeliste reproduktiiv- ja seksuaalervisealane teadlikkus on suurenenud; soovimatute raseduste arv vähenenud

Tegevus 4.3.1: Erinevate sihtrühmade teadlikkuse tõstmine seksuaal- ja reproduktiivervise alasel	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Nõustamiskeskus, Rajaleidja
Tegevus 4.3.2: Sekkumiste planeerimine erinevaid sihtrühmi ja piirkondi arvestades	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Nõustamiskeskus, Rajaleidja

Tegevussuund 4.4. Täiskasvanud elanikkonna kehaline aktiivsus on suurenenud, toitumine on muutunud tasakaalustatumaks

Tegevus 4.4.1: Elanikkonna liikumisaktiivsuse ja sotsiaalse võrgustiku edendamine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK, Lääne maakonna spordiliit Läänela
Tegevus 4.4.2: Toitumise- ja liikumise nõustamise integreerimine tervise- ja sotsiaalsüsteemi. Nõustamise kvaliteedisüsteemi ja kättesaadavuse parandamine	x	x	x	x	x		TAI	SAL	TLÜ HK

5. Kultuur

Strateegiline eesmärk E9: Läänemaa on atraktiivne ja tuntud kultuuri- ja turismisihikoht.

Strateegiline eesmärk E4: Maakonnas on igapäevaeluks vajalikud teenused kättesaadavad ja kvaliteetsed.

Tegevussuund 5.1. Kohalik kultuuripärand on tuntud ja väärtustatud

Tegevus 5.1.1: Kodukandipäevade korraldamine	x	x	x	x	x		erasektor, muud projekteerimised, KOVid	KOVid	erasektor
Tegevus 5.1.2: Saueaugu Teatritalu tegevuse toetamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	erasektor
Tegevus 5.1.3: Kultuuritöö korraldamine KOVide ja MTÜde koostöös	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	erasektor
Tegevus 5.1.4: Maakondlike kultuurisündmuste korraldamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	erasektor
Tegevus 5.1.5: Loomemajanduse ja -ettevõtluse stimuleerimine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	erasektor
Tegevus 5.1.6: Kihelkonnamuuseumide arendamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	erasektor
Tegevus 5.1.7: Perasektorküla vabaõhulava ehitamine	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald	Lääne-Nigula vald	erasektor

Tegevus 5.1.8: Kirikute (Ridala, Martna, jt) ja teiste pühakodade restaureerimisprojektide koostamine ja restaureerimine, elektrisüsteemide/küttesüsteemide renoveerimine (päikesepaneelid jm)	x	x	x	x	x		muud projektimeetmed, KOV, omafinantseering, LEADER	kogudused	KOVid, Muinsuskaitseamet, riik
Tegevus 5.1.9: Ridala kiriku oreli restaureerimine	x	x					projektimeetmed	EELK Ridala Püha Maarja-Magdaleena kogudus	Haapsalu linn, Muinsuskaitseamet, riik
Tegevus 5.1.10: Martna kirikuaija kabeli ümberehitus talvekirikuks	x	x	x	x	x		projektid	EELK Martna Püha Martini kogudus	Lääne-Nigula vald, Muinsuskaitseamet, riik
Tegevus 5.1.11: Kullamaa kultuuripärandi (R.Tobias) arendamine	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald	Lääne-Nigula vald	erasektor
Tegevus 5.1.12: Kirikute võrgustiku arendamine kultuuri- ja külastusobjektidena	x	x	x	x	x		kogudused, muud projektimeetmed	kogudused	erasektor
Tegevus 5.1.13: Mere- ja pärandkultuuri alane koostöö ja ühisüritused	x	x	x	x	x		KOVid, LEADER, muud projektimeetmed	KOVid	erasektor
Tegevus 5.1.14: Rannarootsi kultuuripärandi tutvustamine ja tähistamine	x	x	x	x	x		KOVid, LEADER, muud projektimeetmed	KOVid	erasektor

Tegevussuund 5.2. Maakonna kultuuriürituste kohta on piisavalt kättesaadavat infot

Tegevus 5.2.1: Ühise sündmuskalendri arendamine	x	x	x	x	x		KOVid	SAL	KOVid
Tegevus 5.2.2: Osalemine ja maakonna tutvustamine messidel	x	x	x	x	x		KOVid, erasektor, PATEE, EVTP, muud projektimeetmed	SAL	KOVid, erasektor

Tegevussuund 5.3. Aktiivne kultuurielu ka madalhooajal

Tegevus 5.3.1: Madalhooaja turundamine, uute ürituste korraldamine	x	x	x	x	x		PATEE, muud projektimeetmed, EL toetusmeetmed	SAL	erasektor
Tegevus 5.3.2: Turismi- ja elukeskkonna turundus	x	x	x	x	x		PATEE, muud projektimeetmed, EL toetusmeetmed	SAL	erasektor

Tegevussuund 5.4. Uued ja atraktiivsed turismisihtkohad

Tegevus 5.4.1: Matsalu rahvusparki põhjaserva külastuskeskuste võrgustiku arendamine, Rõude külamaja arendamine Matsalu põhjapiirkonna külastuskeskuseks			x	x	x		erasektor, muud projektimeetmed	erasektor	RMK
Tegevus 5.4.2: Külastuskeskuse rajamine Dirhamisse ja Österbysse			x	x	x		erasektor, muud projektimeetmed	erasektor	EAS, KKM

Tegevussuund 5.5. Kaasaegne infrastruktuur

Tegevus 5.5.1: Haapsalu Kultuurikeskuse parkla rajamine	125000	x	x	x	x	125000	MATA, Haapsalu linn	Haapsalu linn	
---	--------	---	---	---	---	--------	---------------------	---------------	--

6. Kodanikuühiskond

Strateegiline eesmärk E2: Igal läänlasel on töökoha- ja eneseteostusvõimalus Läänemaal.

Strateegiline eesmärk E4: Maakonnas on igapäevaeluks vajalikud teenused kättesaadavad ja kvaliteetsed.

Tegevussuund 6.1. Erinevad kodanikeühendused on kaasatud riigiasutuste ja KOVide töösse

Tegevus 6.1.1: Ümarlaudade ja koostöökogude korraldamine	x	x	x	x	x		SAL, KOVid	SAL, KOVid	
Tegevus 6.1.2: KOVide teenuste delegeerimine kodanikeühendustele koostöölepingute raames	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	vabaühendused

Tegevussuund 6.2. Ühenduste eestvedajad on tunnustatud ja motiveeritud

Tegevus 6.2.1: Maakondlike tunnustusürituste korraldamine	x	x	x	x	x		SAL	SAL	KOVid
Tegevus 6.2.2: Valdkondlike tugivõrgustike moodustamine ja toetamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	erasektor

Tegevussuund 6.3. Vabaühendused on võimekad ja tegutsevad tõhusalt									
Tegevus 6.3.1: Koolituste, arengu- ja mentorprogrammide korraldamine	x	x	x	x	x		SAL, KOVid	SAL	KOVid
Tegevus 6.3.2: Vabaühenduste nõustamine	x	x	x	x	x		SAL, KOVid	SAL	KOVid
Tegevus 6.3.3: Kogukondade elavdamine ja omavahelise lõimimise soodustamine, koostööprojektide koostamine ja elluviimine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	erasektor

7. Sport

Strateegiline eesmärk E8: Läänemaa on turvalise ja tervisliku elukeskkonnaga maakond.

Tegevussuund 7.1. Läänemaale iseloomulike spordialade propageerimine ja arendamine

Tegevus 7.1.1: Spordialade tutvustamine, õpetamine maakonna koolides	x	x	x	x	x		KOVid, Lääne Maakonna Spordiliit Läänela, spordiklubid	KOVid	Lääne Maakonna Spordiliit Läänela, spordiklubid
Tegevus 7.1.2: Spordialade tutvustamine erinevate maakondlike liikumisürituste kaudu	x	x	x	x	x		KOVid, Lääne Maakonna Spordiliit Läänela, spordiklubid	KOVid	Lääne Maakonna Spordiliit Läänela, spordiklubid

Tegevussuund 7.2. Läänemaal on aktiivne spordielu

Tegevus 7.2.1: Maakondlike spordi ühisürituste korraldamine ja sporditegevuse koordineerimine	x	x	x	x	x		KOVid, Lääne Maakonna Spordiliit Läänela, spordiklubid	Lääne Maakonna Spordiliit Läänela	KOVid, spordiklubid
Tegevus 7.2.2: Uute spordialade tutvustamine, propageerimine ja vajalike rajatiste arendamine	x	x	x	x	x		KOVid, Lääne Maakonna Spordiliit Läänela, spordiklubid	Lääne Maakonna Spordiliit Läänela	KOVid, spordiklubid

Tegevussuund 7.3. Läänemaal on kaasaegsed ja hästivarustatud spordikeskused

Tegevus 7.3.1: Sporditaristu tasakaalustatud ja läbimõeldud arendamine ja parendamine; spordiplatside ehitus koolide juurde	x	x	x	x	x		KOVid, muud projektimeetmed	KOVid	spordiklubid
Tegevus 7.3.2: Palivere Turismi ja Tervisespordikeskuse arendamine maakondliku tähtsusega keskusena ja tema arendamine ühtses võrgustikus piirkondlike külastuskeskuste ja vaatamisväärsustega (Marimetsa raba, Palivere mets, Kullamaa Tehisjärve Puhkekeskus) - lumetootmissüsteemide rajamine, teenindushoone rajamine, ajatraktori ostmine, rajavalgustuse uuendamine, juurdepääsutee ja parkla mustkatte ehitus, spordiväljakute ehitus, teenindushoone, Kuliste Aasa vabaõhuürituste väljak	x	x	x	x	x		projektid, erasektor, Lääne-Nigula vald, LEADER, regionaalsete tervisespordikeskuste toetusmeede, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	Palivere TTSK
Tegevus 7.3.3: Läänemaa Tervisetee korrashoid koostöös SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskuse, terviseteele asuvate ja endise raudteega seotud objektide väärtustamine ja võimaluste piires korrastamine	x	x	x	x	x		Palivere TTSK, muud projektimeetmed, KOVid	Palivere TTSK	
Tegevus 7.3.4: Kinnise spordihoone rajamine Vormsi Kooli juurde	54287,5	x	x			54287,5	MATA, Vormsi vald	Vormsi vald	erasektor
Tegevus 7.3.5: Sporditurismi mitmekesistamine, spordirajatiste renoveerimine ja korrastamine, sh: Haapsalu Spordibaasid (Haapsalu, Tuksi, Panga); Palivere TTSK; Risti spordikeskus jne.	x	x	x	x	x		KOVid, muud projektimeetmed	KOVid	erasektor
Tegevus 7.3.6: Kaopalu karjääri tehnikaspordikeskuse arendamine	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 7.3.7: Panga karjääri tehnikaspordikeskuse arendamine	x	x	x	x	x		Haapsalu linn, muud projektimeetmed		
Tegevus 7.3.8: Risti jalgpallistaadioni valgustuse väljaehitus, tribüünide rajamine	x	x					Lääne-Nigula vald, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 7.3.9: Uuemõisa jalgpalliväljaku kompleksne väljaarendamine	x	x	x	x	x		Haapsalu linn, muud projektimeetmed	Haapsalu linn	
Tegevus 7.3.10: Viburadade arendamine Kullamaal	x	x	x	x	x		erasektor, muud projektimeetmed	erasektor	

Tegevussuund 7.4. Spordivaldkonna juhtimine on korrastatud ja koostöö erinevate spordiorganisatsioonide vahel toimib									
Tegevussuund 7.4.1: Spordialase koostöö koordineerimine	x	x	x	x	x		KOVid, muud projektimeetmed	Lääne Maakonna Spordiliit Läänela	KOVid, SAL, erasektor

Tegevussuund 7.5. Maakonna spordisüsteem on optimeeritud ja kaasaegne									
Tegevus 7.5.1: Regulaarsete infotundide korraldamine (projektiinfo, tegevuste ülevaade, kalender, uuringud/küsitlused, koolitused)	x	x	x	x	x		KOVid, muud projektimeetmed	Lääne Maakonna Spordiliit Läänela	KOVid, SAL, erasektor
Tegevus 7.5.2: Mainekujundusprojektide korraldamine (spordipärandi säilitamine – videoklipid, raamatud, veebileht, kalender, andmebaaside korrashoid, kampaaniad)	x	x	x	x	x		KOVid, muud projektimeetmed	Lääne Maakonna Spordiliit Läänela	KOVid, SAL, erasektor

8. Siseturvalisus

Strateegiline eesmärk E8: Läänemaa on turvalise ja tervisliku elukeskkonnaga maakond.

Tegevussuund 8.1. Turvaline elukeskkond									
Tegevus 8.1.1: Tugiprogrammide koostamine probleemsetele isikutele	x	x	x	x	x		riik	PPA	KOVid, erasektor
Tegevus 8.1.2: Maakondlikult koordineeritud ennetustöövõrgustiku ja alaealiste mõjutuskomisjoni loomine, ühisprojektide ja tegevuste korraldamine		x	x	x	x		KOVid	KOVid	PPA
Tegevus 8.1.3: Vabatahtlike korraajajate tegevuse finantseerimine riigi, KOV ja erasektori koostöös	x	x	x	x	x		riik	PPA	KOVid
Tegevus 8.1.4: Politseipatrullide arvu ja patrullitavate kohtade arvu suurendamine	x	x	x	x	x		riik	PPA	KOVid
Tegevus 8.1.5: Julgeolekuriskide teadvustamine, riskikohtade kaardistamine (sh äärmuslik käitumine, illegaalne tööjõud)	x	x	x	x	x		riik	PPA	riik, KOVid
Tegevus 8.1.6: Tsentraalse ja politseile ligipääsetava turvakaamerasektorte võrgustiku loomine	x	x	x	x	x		riik, KOVid	PPA	KOVid
Tegevus 8.1.7: Kiirukaamerasektorte paigaldamine põhimaanteedele		x	x	x	x		riik	Maanteeamet	KOVid

Tegevussuund 8.2. Toimiv päästevõrgustik									
Tegevus 8.2.1: Riiklike ja vabatahtlike komandode tegevuse toetamine							riik, KOVid, muud projektimeetmed	riik	KOVid
Tegevus 8.2.2: Merepäästevõimekuse toetamine ja arendamine, nt merele kiire juurdepääsu tagamine päästeoperatsioonideks, varustuse soetamine	x	x	x	x	x		riik, KOVid, muud projektimeetmed	PPA	KOVid, vabatahtlik pääste
Tegevus 8.2.3: Vabatahtliku pääste tehniliste võimaluste laiendamine ning Lääne-Eesti piirkonna maastiku eripära arvestava tehnika olemasolu tagamine piirkonnas	x	x	x	x	x		riik, KOVid, muud projektimeetmed	PPA	KOVid, vabatahtlik pääste
Tegevus 8.2.4: Vabatahtlike päästjate depoohoonete renoveerimine (Palivere, Parila, Pürksi)	x	x					riigieelarve, Lääne-Nigula vald, Haapsalu linn, LEADER, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald, Haapsalu linn	KOVid, vabatahtlik pääste, PPA

Tegevussuund 8.3. Õnnetusjuhtumite vähenemine									
Tegevus 8.3.1: Ohutusalase teadlikkuse ja oskuste tõstmine	x	x	x	x	x		riik, Päästeamet, PPA, Siseministerium, Kaitseliit	Päästeamet, PPA	KOVid, vabatahtlik pääste

9. Noorsootöö

Strateegiline eesmärk E2: Igal läänlasel on töökoha- ja eneseteostusvõimalus Läänemaal.

Strateegiline eesmärk E8: Läänemaa on turvalise ja tervisliku elukeskkonnaga maakond.

Tegevussuund 9.1. Noored on kaasatud ühiskonda, KOVide tegevusse									
Tegevus 9.1.1: Noorteühenduste, sh noortevolikogude moodustamine ja koordineerimine, ühisüritused	x	x	x	x	x		KOVid, PATEE, muud projektimeetmed	KOVid	SAL

Tegevussuund 9.2. Noorte ettevõtlikkuse ja tööhõive suurendamine									
Tegevus 9.2.1: Õppestipendiumite jagamine	x	x	x	x	x		PATEE, KOVid, erasektor	SAL	koolid, erasektor

Tegevus 9.2.2: LHU programmi rakendamine	x	x	x	x	x		PATEE, EVTP	SAL	koolid
Tegevus 9.2.3: Õpilasfirmade tegevuse toetamine	x	x	x	x	x		PATEE, EVTP	SAL	koolid
Tegevus 9.2.4: Majandusõpetajate võrgustiku töö koordineerimine	x	x	x	x	x		PATEE, EVTP	SAL	koolid
Tegevus 9.2.5: Noortele suunatud avatud uste päeva korraldamine ettevõtetes	x	x	x	x	x		PATEE, EVTP	SAL	erasektor
Tegevus 9.2.6: Karjääri- ja töömessi korraldamine	x	x	x	x	x		PATEE, EVTP, KOVid	SAL	Töötukassa, Rajaleidja
Tegevus 9.2.7: Noorte ettevõtlikust soodustavate tegevuste algatamine ning elluviimine	x	x	x	x	x		PATEE, EVTP	SAL	Töötukassa, Rajaleidja

Tegevussuund 9.3. Huviharidus on kvaliteetne ja kättesaadav

Tegevus 9.3.1: KOVide ühistegevused huvihariduse arendamisel	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	
--	---	---	---	---	---	--	-------	-------	--

Tegevussuund 9.4. Noorsootöötajate koostöö on hea ja pidev

Tegevus 9.4.1: Maakondlikult koordineeritud ennetustöövõrgustiku ja alaealiste mõjutuskomisjoni loomine, ühisprojektide ja tegevuste korraldamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	PPA
Tegevus 9.4.2: Koostöövõrgustiku arendamine noortekeskuste vahel	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	
Tegevus 9.4.3: Noorte valdkonna organisatsioonide ja noortega töötavate noorsootöö tegijate koostöö arendamine ja koordineerimine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	

10. erasektor- ja avaliku sektori teenused

E4: Maakonnas on igapäevaeluks vajalikud teenused kättesaadavad ja kvaliteetsed.

Tegevussuund 10.1. erasektori esmatasandi teenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad

Tegevus 10.1.1: Puuduvate, ebakvaliteetsete teenuste kaardistamine, ettepanekud erasektorile/investoritele	x	x	x	x	x		SAL, KOVid	SAL	erasektor, KOVid
--	---	---	---	---	---	--	------------	-----	------------------

Tegevussuund 10.2. Mootorikütuste kättesaadavuse parandamine

Tegevus 10.2.1: Tanklavõrgustiku organiseerimine, surugaasi tankla rajamine		x	x	x	x		erasektor, muud projektimeetmed	erasektor	KIK
---	--	---	---	---	---	--	---------------------------------	-----------	-----

Tegevussuund 10.3. Apteegiteenused on maakonnas kättesaadavad

tegevus 10.3.1: Apteegi säilitamine Ristil, Kullamaal, rajamine Taeblas	x	x	x	x	x		erasektor, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	erasektor
---	---	---	---	---	---	--	---------------------------------	-------------------	-----------

Tegevussuund 10.4. Riigisektori teenused on kättesaadavad

Tegevus 10.4.1: Postiteenuse kättesaadavuse tagamine tänastes teenuskohtades, pakiautomaatide paigaldamine keskustes (Taebla, Palivere, Kullamaa, Pürksi, Nõva, Martna, Linnamäe, Panga)	x	x	x	x	x		riik	Eesti Post AS	KOVid
Tegevus 10.4.2: Riigisektori teenuste kättesaadavuse säilitamine, riigimaja rajamine Haapsallu	x	x	x	x	x		riik	riik	KOVid, REHO

Tegevussuund 10.5. Jätkusuutlik valitsemine

Tegevus 10.5.1: Haapsalu kui toimepiirkonna keskuse ja ühtlasi maakondliku keskuse rolli ja ülesannete täpsustamine ning kujundamine	x	x	x	x	x		SAL, KOVid	Haapsalu linn	KOVid, SAL
Tegevus 10.5.2: Maakondliku tähtsusega arendusobjektide määratlemine ja rahastamine	x	x	x	x	x		SAL	SAL	KOVid
Tegevus 10.5.3: Maavalitsuse endiste ülesannete täitmise korraldamine	x	x	x	x	x		SAL	SAL	KOVid
Tegevus 10.5.4: Maakonna esindamine üleriigilistes ja rahvusvahelistes koostööorganisatsioonides	x	x	x	x	x		SAL	SAL	KOVid
Tegevus 10.5.5: Maakonna identiteedi kandmine	x	x	x	x	x		SAL	SAL	KOVid

11. Transpordiühendused

Strateegiline eesmärk E6: Läänemaal on väga hea ja kiire ühendus pealinna regiooniga.

Strateegiline eesmärk E7: Head maakonnasisesed transpordiühendused.

Tegevussuund 11.1. Läänemaa maanteevõrk tagab aastaringse kiire ja probleemideta ligipääsu kõigile kodudele ja ettevõtetele

Tegevus 11.1.1: Maanteevõrgu arengukava koostamine MNT ja KOVide koostöös	x	x	x	x	x		riik	Maanteeamet	KOVid
Tegevus 11.1.2: Riigiteede katmine mustkattega: Hara tee ja Hara-Kudani tee, Saanika-Martna tee, Liivi – Üdruma tee, Oru - Soolu – Jalukse tee, Palivere – Keedika tee, Kaasiku – Liivi tee, Spithami tee		x	x	x	x		riik	Maanteeamet	Lääne-Nigula vald

Tegevus 11.2.3: kruusateede viimine mustkatte alla, sh Aulepa-Pürksi, Linnamäe-Riguldi, Hara tee, Väike-Ahli-Ridala jne		x	x	x	x		riik	Maanteeamet	Lääne-Nigula vald, Haapsalu linn
Tegevussuund 11.2. Sidus ja kvaliteetne kergliiklusteede võrgustik									
Tegevus 11.2.1: Kergliiklusteede ja -radade aastaringne hooldamine	x	x	x	x	x		riik	Maanteeamet	KOVid
Tegevus 11.2.2: Asulate keskuste liiklusohutuse tõstmine (Martna ristmik, Risti keskus, Linnamäe ringristmik, Kullamaa ringristmik kiriku ees)	x	x	x	x	x		riik	Maanteeamet	KOVid
Tegevus 11.2.3: Rohuküla-Taebla kergliiklustee lõik (Kastani tn lõik)	x	x	x	x	x		Haapsalu linn	Maanteeamet	Haapsalu linn
Tegevussuund 11.3. Hea aastaringne ühendus Haapsalu ja Österby vahel									
Tegevus 11.3.1: Silla muu või muu püsiühenduse rajamiseks ettevalmistustööde teostamine, KSH, KMH		x	x	x	x		projektimeetmed	KKM	KOVid
Tegevus 11.3.2: Jäätete rajamine/korrashoid talvel, riigitee osana säilimine	x	x	x	x	x		riik	MNT, erasektor	KOVid
Tegevussuund 11.5. Aastaringne ja kvaliteetne ühendus Vormsi ja mandri vahel									
Tegevus 11.5.1: Parvlaevade sildumisvõimaluste parandamine, laevühenduse kvaliteedi tõstmine (sh rohkem väljumisi)	x	x	x	x	x		riik	PEÜTK	Vormsi vald
Tegevus 11.5.2: Jäätete rajamine/korrashoid talvel, riigitee osana säilimine	x	x	x	x	x		riik	MNT, erasektor	KOVid
Tegevussuund 11.6. Hea ühendus pealinna regiooniga									
Tegevus 11.6.1: Bussiliikluse arendamine koos erasektori vedajatega	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, riik, muud projektimeetmed	KOVid	Maanteeamet
Tegevus 11.6.2: „Pargi ja Reisi“ parklate ehitus Taebla, Palivere ja Risti raudteejaamades	x	x					riik	SAL	KOVid, riik, Eesti Liinirongid AS
Tegevus 11.6.3: Riisipere-Turba raudteeühenduse taastamine	x	x					riik	SAL	KOVid, riik, Eesti Liinirongid AS
Tegevus 11.6.4: Turba-Haapsalu-Rohuküla raudteeühenduse taastamine		x	x	x	x		riik	SAL	KOVid, riik, Eesti Liinirongid AS
		x	x	x	x		riik	riik	KOVid
Tegevus 11.7.1: Kiltsi Lennuvälja avamine visuaallendudeks		x	x	x	x		riik	riik	KOVid, erasektor
Tegevus 11.7.2: Lennuväljade korrashoid, juurdepääsuteede ehitamine	x	x	x	x	x		riik	riik	KOVid, erasektor
Tegevussuund 11.8. Hästi toimivad sadamad									
Tegevus 11.8.1: Väikesadamate arendamine (Westmeri jahisadam, Sviby, Suur-Holmi, Veskiviigi ja Dirhami, Rälby, Nõva, Österby, Topu, Puise, Luige, Hara, Paslepa, Kiideva, Pusku ja Osmussaare)	x	x	x	x	x		KOVid, EMKF meede (rannapiirkonnad), muud projektimeetmed	KOVid	erasektor
Tegevus 11.8.2: Osmussaare turismipotentsiaali kasutamine (tuletorn, sadamahoone, külustuskeskus, suveniirid)	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	erasektor
Tegevus 11.8.3: Sadamate faarvaatrite süvendamine, korrashoid	x	x	x	x	x		riik, KOVid	riik, KOVid, erasektor	VTA, erasektor
Tegevus 11.8.4: Österby ja Hara sadamate süvendamine (juurdepääsuteede ja muu taristu parendamine)	187500	x	x	x	x	187500	Lääne-Nigula vald, MATA, EMKF meede (rannapiirkonnad), muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 11.8.5: Nõva sadama väljaarendamine- kai rekonstrueerimine, sadamamaja ehitus	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, EMKF meede (rannapiirkonnad), muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 11.8.6: Rohuküla sadama arendamine arvestades sadama perspektiivi jahi- ja kaubasadamana ja perspektiivset raudteeühendust Rohuküla sadamas	x	x	x	x	x		riik, projektid	Vormsi vald	riik
Tegevus 11.8.7: Sildumiskohtade kaasajastamine	x	x	x	x	x		erasektor, projektid, KOVid	erasektor, KOVid	
Tegevus 11.8.8: Uute lautrikohtade rajamine, toetamiseks väikelaevandust ja kalastusturismi	x	x	x	x	x		erasektor, projektid	erasektor	erasektor

Tegevus 11.8.9: Rälby sadama väljaarendamine		x	x	x			KIK, EMKF meede (rannapiirkonnad), LEADER, muud projektimeetmed	Vormsi vald	
Tegevus 11.8.10: Sviby sadama teise rambi väheehitamine, reisijatele ohutu liikumistee märgistamine, sadamahoone kasutuselevõtt koos piletimüügiga		x	x	x			riik	riik	Vormsi vald, Maanteeamet, Saarte Liinid AS

12. Ühistransport

Strateegiline eesmärk E6: Läänemaal on väga hea ja kiire ühendus pealinna regiooniga.

Strateegiline eesmärk E7: Head maakonnasisesed transpordiühendused.

Tegevussuund 12.1. Ühistransport on mugav ja paindlik alternatiiv autotranspordile

Tegevus 12.1.1: Maakonnasisese ühistranspordi pidev arendamine (liinide ja väljumisaegade korrastamine) vastavalt sõitjate vajadustele	x	x	x	x	x		PEÜTK	PEÜTK	KOVid
Tegevus 12.1.2: Risti bussijaama väljaehitamine - ootepaviljoni ja avaliku käimla rajamine	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 12.1.3: Haapsalu bussijaama lahtihoidmise toetamine, arendusplaani koostamine	x	x	x	x	x		KOVid, muud projektimeetmed	Haapsalu linn	KOVid
Tegevus 12.1.4: Bussipeatuste võrgustiku väljaehitamine, ootepaviljonide valgustuse, taskute väljaehitamine	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	
Tegevus 12.1.5: Suveperioodil ühistranspordi korraldamine avalike supelrandade vahel, sh Haapsalu linna ja Lääne-Nigula supelrandade vahel (Roosta, Nõva)	x	x	x	x	x		KOVid	KOVid	PEÜTK
Tegevus 12.1.6: tasuta ühistranspordi kehtestamine kõigile Läänemaa elanikele maakonna territooriumil	x	x	x	x	x		riik	riik, PEÜTK, Haapsalu linn	ühistranspordikeskused, teised KOVid

Tegevussuund 12.2. Hea ühendus saartega

Tegevus 12.2.1: Hiumaa ja Vormsi laevauhenduste arendamine							riik	Maanteeamet, PEÜTK	Maanteeamet, KOVid
Tegevus 12.2.2: Rukki kanali pidev korrashoid, regulaarne süvendamine							riik	VTA	

13. Taristu ja ettevõtlusalad

Strateegiline eesmärk E1: Maakonna elatustase on kõrgem Eesti keskmisest.

Strateegiline eesmärk E2: Igal läänlasel on töökoha- ja eneseteostusvõimalus Läänemaal.

Strateegiline eesmärk E8: Läänemaa on turvalise ja tervisliku elukeskkonnaga maakond.

Tegevussuund 13.1. Kaasaegne ettevõtluskeskkond

Tegevus 13.1.1: Olemasolevate tööstusalade edasiarendamine, infrastruktuuri arendamine (elektrivõimsuste tõstmine, andmesideühenduste kaasajastamine)	x	x	x	x	x		riik, projektid	KOVid, erasektor	EAS, MKM
Tegevus 13.1.2: Uuemõisa tööstusala elektrivõimsuste tõstmine uue alajaama ehitamisega ja olemasoleva alajaama laiendamisega	x	x					EL toetusmeetmed, KOV, erasektor	MTÜ Uuemõisa Tööstusala, Haapsalu linn	Haapsalu linn
Tegevus 13.1.3: Elektrilevi „viimane miil“, hajaasustuse katmine lairibaühendusega		x	x				riik	Elektrilevi OÜ	KOVid, Imatra Elekter AS
Tegevus 13.1.4: Kiltsi tööstusala arendamine, omandiküsimuse lahendamine	x	x	x	x			riik	SAL	Haapsalu linn, Kaitseministeerium
Tegevus 13.1.5: Haapsalu tööstusalade arendamine, tehnilise taristu kavandamine, elektrivõimsuse tõstmine, teedevõrgustiku ja vee/kanalisatsioonivõrgustiku rekonstrueerimine	x	x	x	x	x		EL toetusmeetmed, KOV, erasektor	Haapsalu linn	Imatra Elekter AS
Tegevus 13.1.6: Hullo tootmisala elektrivõimsuse tõstmine, teedevõrgustiku ja vee/kanalisatsioonivõrgustiku rekonstrueerimine	x	x	x	x	x		EL toetusmeetmed, KOV, erasektor	Vormsi vald	Imatra Elekter AS
Tegevus 13.1.7: Kirimäe tootmisala elektrivõimsuse tõstmine	x	x	x	x			EL toetusmeetmed, KOV, erasektor	erasektor, KOV	Imatra Elekter AS

Tegevus 13.1.8: Ettevõtete toetamine eksportturgude leidmisel	x	x					PATEE	SAL	EAS, erasektor, KOVid
Tegevus 13.1.9: Palivere-Allikmaa tööstusala arendamine		x	x	x	x		Lääne-Nigula vald	Lääne-Nigula vald	Imatra Elekter AS
Tegevus 13.1.10: Allikmaa tootmisala juurdepääsuteede rekonstrueerimine, tuletõrjevõimevahuti rekonstrueerimine	x	x	x	x	x		EL toetusmeetmed, KOV, erasektor	erasektor	Lääne-Nigula vald
Tegevus 13.1.11: Investorveebi arendamine ja kaasajastamine	x	x	x	x	x		PATEE	SAL	KOVid, erasektor, EAS
Tegevus 13.1.12: Uuemõisa tööstusala arendamine, teedevõrgustiku rekonstrueerimine	x	x	x	x	x		Haapsalu linn, erasektor, muud projektimeetmed	MTÜ Uuemõisa Tööstusala, Haapsalu linn	Haapsalu linn
Tegevus 13.1.13: Uuemõisa tööstusala detailplaneeringu koostamine	x	x					EL toetusmeetmed, KOV, erasektor	Haapsalu linn	MTÜ Uuemõisa Tööstusala
Tegevus 13.1.14: Ysse OÜ "Tootmisvõimekust suurendavate seadmete soetamine"	x	x					LEADER	Ysse OÜ	

Tegevussuund 13.2. Keskkonnasõbralik tootmine

Tegevus 13.2.1: Biomajanduse arengukava koostamine ja tootmisvõimaluste propageerimine	x	x	x				PATEE	SAL	EAS, erasektor, SEI Tallinn
Tegevus 13.2.2: Asjakohaste seadmete ja alternatiivsete meetmete kasutuselevõtu soodustamine heitkoguste vähendamiseks olemasolevatel ja uutel välisõhu kvaliteeti mõjutavatel ettevõtetel	x	x	x	x	x		riik	KKM	erasektor
Tegevus 13.2.3: Päikesejaamade rajamine	x	x	x	x	x		riik, erasektor, KOVid	riik, erasektor, KOVid	Imatra Elekter AS

Tegevussuund 13.3. Keskkonnasõbralik vee- ja reoveemajandus

Tegevus 13.3.1: Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni väljaarendamine kompaktse asustusega aladel (sh Vana-Taebla piirkond, rannikuäärsed suvilapiirkonnad), Nõva, Rõude, Piirsalu ÜVK rekonstrueerimine	x	x	x	x	x		EL toetusmeetmed, riik	Lääne-Nigula vald	Keskkonnaamet, Haapsalu Veevärk, Matsalu Veevärk
Tegevus 13.3.2: Haapsalu maapiirkondade vee- ja kanalisatsioonisüsteemide väljaarendamine ÜVK arengukavadega katmata aladel	x	x	x	x	x		EL toetusmeetmed, riik	Haapsalu linn	Keskkonnaamet, Haapsalu Veevärk
Tegevus 13.3.3: Hullo vee- ja kanalisatsioonisüsteemi väljaarendamine	x	x	x	x	x		EL toetusmeetmed, riik	Vormsi vald	Keskkonnaamet, Haapsalu Veevärk

14. Majanduskeskkond

Strateegiline eesmärk E1: Maakonna elatustase on kõrgem Eesti keskmisest.

Strateegiline eesmärk E2: Igal läänlasel on töökoha- ja eneseteostusvõimalus Läänemaal.

Strateegiline eesmärk E3: Elanike arvu muutus on positiivsem võrreldes Eesti keskmisega.

Strateegiline eesmärk E6: Läänemaal on väga hea ja kiire ühendus pealinna regiooniga.

Strateegiline eesmärk E7: Head maakonnasisesed transpordiühendused.

Tegevussuund 14.1. Maakonnas on tugev ja mitmekesine ettevõtluskeskkond

Tegevus 14.1.1: Maakonna turundamine	x	x	x	x	x		PATEE	SAL	KOVid, erasektor
Tegevus 14.1.2: Uute elamupiirkondade arendamine Taebala alevikus, Österby külas (Umbaia maaüksus), Nõval (Mõisapõllu), Linnamäel (Räägupõllu), Kullamaa	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, muud projektimeetmed	Lääne-Nigula vald	erasektor
Tegevus 14.1.3: Ettevõtjate katusorganisatsiooni loomine	x						PATEE	SAL	KOVid, erasektor

Tegevussuund 14.2: elamuarenduse soodustamine (üürimajad, soodustused noortele peredele)

Tegevus 14.2.1: Elamukruntide ettevalmistamine, infrastruktuuri väljaehitamine	x	x	x	x	x		erasektor, muud projektimeetmed	erasektor	KOVid
--	---	---	---	---	---	--	---------------------------------	-----------	-------

Tegevussuund 14.3. Mikroettevõtete võimekuse tõstmine, turunduse tõhustamine

Tegevus 14.3.1: Ettevõtete arengu soodustamine, koolitusprogrammi koostamine	x	x	x	x	x		PATEE	SAL	erasektor
--	---	---	---	---	---	--	-------	-----	-----------

Tegevussuund 14.4. Maakonna turundus ja investorteenindus

Tegevus 14.4.1: Maakonna turunduspaketi ja väärtuspakkumise väljatöötamine	x	x	x	x	x		PATEE	SAL	erasektor
--	---	---	---	---	---	--	-------	-----	-----------

Tegevussuund 14.6. Ettevõtluse aktiivsuse suurendamine									
Tegevus 14.6.1: Ettevõtlusteemaliste koolituste korraldamine	x	x	x	x	x		PATEE	SAL	erasektor
Tegevussuund 14.7. Elukeskkonna parendamine									
Tegevus 14.7.1: Maakonda elama asumist soodustavate ja olemasolevate elanike hoidmise meetmete rakendamine (sh hajaasustuse programm, kiire interneti arendamise projektid, uue elaniku tunnustamine, muud piirkonda väärtustavad projektid)	x	x	x	x	x		KOVid, LEADER, muud projektmeetmed	KOVid	riik, erasektor
Tegevus 14.7.2: Külamajade (seltsimajade) väljaarendamine kohalike teenuskeskustena	x	x	x	x	x		LEADER, muud projektmeetmed, erasektor	KOVid	erasektor
Tegevus 14.7.3: Võnnu küla seltsimaja rekonstrueerimine			x	x			LEADER, muud projektmeetmed, erasektor	Haapsalu linn	erasektor
Tegevus 14.7.4: Kasutuseta ning lagunemisohtlike hoonete lammutamine	x	x	x	x	x		KIK, KredEX SA, muud projektmeetmed	KOVid	erasektor
15. Külustuskeskkond									
<i>Strateegiline eesmärk E9: Läänemaa on atraktiivne ja tuntud kultuuri- ja turismisihikoht.</i>									
Tegevussuund 15.1. Turismiinfo on kvaliteetne ja kättesaadav									
Tegevus 15.1.1: Maakonna välikaartide, infotahvlite kaasajastamine ja korrastamine	x	x	x	x	x		PATEE, muud projektmeetmed	KOVid	erasektor, RMK
Tegevus 15.1.2: Maakondliku turismiinfo koordineerimine	x	x	x	x	x		PATEE, KOVid	SAL	KOVid
Tegevussuund 15.4. Läänemaa ranna- ja merekultuur on tuntud									
Tegevus 15.4.2: Vormsi kui säästva turismi sihtkoha turundamine, matkaradade rajamine, säästva turismi teenuste arendamine (jalgratta- ja räätsamatkad jne)	x	x	x	x	x		PATEE, muud projektmeetmed	Vormsi vald	
Tegevussuund 15.5. Mitmekülgne ja atraktiivne külustuskeskkond									
Tegevus 15.5.1: Risti raudteejaama kompleksi arendamine tööstuspärandi objektina, raudteejaama hoone, pumbajaama hoone ja teiste abihoonete restaureerimine, Läänemaa küüditatute mälestusmärgi hooldamine	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, LEADER, muud projektmeetmed	Lääne-Nigula vald	
Tegevus 15.5.2: Väikemuuseumite arendamine (Rõude Muuseum, Saare Muuseum, Liiva talumuuseum, Koela Talumuuseum, Ridala (endine Kiideva) jne)	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald, LEADER, muud projektmeetmed, erasektor	Lääne-Nigula vald	erasektor
Tegevussuund 15.6. Läänemaa identiteedi säilitamine ja eripära rõhutamine									
Tegevus 15.6.1: Maakondlike laulu- ja tantsupidude korraldamine	x	x	x	x	x		KOVid	SAL	SAL, KOVid
Tegevus 15.6.2: Rannarootsi kultuuripärandi teemapargi väljaarendamine	x	x	x	x	x		KOVid, LEADER, muud projektmeetmed	KOVid	
Tegevus 15.6.3: Rannarootsi muuseumi taristu ajakohastamine, arendamine, kaldaala väljaehitamine	x	x	x	x	x		KOVid, LEADER, muud projektmeetmed	KOVid	
Tegevus 15.6.4: Läänemaa kultuuriturismi, terviseturismi, loodusturismi, huvialaturismi ja pereturismi valdkondade arendamise ja ühistegevuste toetamine	x	x	x	x	x		SAL	SAL	KOVid
Tegevus 15.6.5: Visuaalse identiteedi kujundamine, maakonnaportaali loomine	x	x	x	x	x		SAL	SAL	KOVid
Tegevus 15.6.6: Haapsalu raudteejaama kompleksi väljaarendamine Eesti Raudtee- ja Sidemuuseumina	x	x	x	x	x		riik	SALM	
Tegevus 15.6.7: Haapsalu Kuursaali ja promenaadi objektide renoveerimine	x	x	x	x	x		Haapsalu linn, muud projektmeetmed	Haapsalu linn	

Tegevus 15.6.8: Haapsalu Piiskopilinnuse külastuskeskuse arendamine, sh vabaõhuürituste korraldamiseks vajaliku infrastruktuuri rajamine	x	x	x	x	x		EL toetusmeetmed, muud projektimeetmed	SALM	
Tegevus 15.6.9: Kullamaa kultuurimuuseumi rajamine	x	x	x	x	x		Lääne-Nigula vald	Lääne-Nigula vald	

Tegevussuund 15.7. Läänemaa kohalik toit on tuntud ja hinnatud

Tegevus 15.7.1: Kohaliku toidu brändi loomine koos kohalike mahe/väiketootjatega	x	x	x	x	x		LEADER	KKLM	erasektor
Tegevus 15.7.2: Toiduturu majandusliku jätkusuutlikkuse ja toiduturu väiketootmise ja töötlemise laiendamine ja kvaliteedi arendamine.	x	x	x	x	x		LEADER	KKLM	erasektor
Tegevus 15.7.3: Toiduvaldkonna koostöövõrgustike arendamine, inimkapitali arendamine, uudsete lahenduste rakendamine ning piirkonnas kohalikult eripäral ja kultuuripärandil põhineva ettevõtluse arendamine	x	x	x	x	x		LEADER	KKLM	erasektor
Tegevus 15.7.4: Kohaliku toidu ja käsitöö müügiks sobivate välimüügikohtade võrgu väljaarendamine	x	x	x	x	x		LEADER, KOVid, muud projektimeetmed	KOVid	erasektor
Tegevus 15.7.5: Haapsalu turu väljaarendamine	x	x	x	x	x		LEADER, EMKF meede (rannapiirkonnad), muud projektimeetmed	OTT	Haapsalu linn
Tegevus 15.7.6: Kohaliku toidu müügivõimaluste arendamine	x	x	x	x	x		Haapsalu linn, muud projektimeetmed	Haapsalu linn	erasektor

Tegevussuund 15.8. Äriturismi arendamine

Tegevus 15.8.1: Konverentsivõimaluste turundamine	x	x	x	x	x		PATEE	SAL	erasektor
---	---	---	---	---	---	--	-------	-----	-----------

Tegevussuund 15.9. Maaturismi arendamine

Tegevus 15.9.1: Säästva turismi toodete/teenuste arendus ja ühisturundus läbi rahvusvahelise koostöö	x	x	x	x	x		PATEE	SAL	KOVid
Tegevus 15.9.2: Loode-Eesti piirkonna ühisturundus	x	x	x	x	x		LEADER	SAL	KOVid

Kasutatud lühendid

EAS - Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
EELK - Eesti Evangeelne Luterlik Kirik
EL - Euroopa Liit
EMKF - Euroopa Merendus- ja Kalandusfond
EVTP - Ettevõtlusteadlikkuse programm
HKHK - Haapsalu Kutsehariduskeskus
HTM - Haridus- ja Teadusministeerium
KIK - Keskkonnainvesteeringute Keskus SA
KKLM - MTÜ Kodukant Läänemaa
KKM - Keskkonnaministeerium
KMH - keskkonnamõju hindamine
KOV - kohalik omavalitsus
KSH - keskkonnamõju strateegiline hindamine
LEADER – Liaison entre actions de développement de l'économie rurale (tõlkes: seosed maamajandust arendavate tegevuste vahel)
MATA - maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeede
MKM - Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MTÜ - mittetulundusühing
OTT - seltsing Otse Tootjalt Tarbijale
PATEE - piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks

PERH - Sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla
PEÜTK – MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus
PPA – Politsei- ja Piirivalveamet
REHO - Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakond
SAL - Sihtasutus Läänemaa
SALM - Sihtasutus Läänemaa Muuseumid
SEI Tallinn - Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus SA
SM - Sotsiaalministeerium
TAI - Tervise Arengu Instituut
TERE KK - Tervisedenduse ja Rehabilitatsiooni Kompetentsikeskus
TLÜ - Tallinna Ülikool
TLÜ HK - Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledž
TLÜ HK - Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledž
TTSK - Turismi- ja Tervisespordikeskus
VTA - Veeteede Amet
ÜVK - ühisveevärk ja -kanalisatsioon